

Stan wyższej konieczności przy przekroczeniu prędkości o więcej niż 50 km/h

Kategoria: Komunikacja i Transport

Opublikowano: sobota, 16, styczeń 2021 18:12

Monika Małowiecka

Odłony: 958

Zgodnie z art. 102 ust. 1aa ustawy o kierujących pojazdami przepisów ust. 1 pkt 4 i 5 nie stosuje się, jeżeli kierujący pojazdem dopuścił się naruszenia, o którym mowa w tym przepisie, działając w celu uchylecia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa tego nie można było uniknąć inaczej, a poświęcone dobro w postaci bezpieczeństwa na drodze przedstawiało wartość niższą od dobra ratowanego. Przepis ten wprowadza zatem wyjątek od obligatoryjnego zatrzymania prawa jazdy w przypadkach przewidzianych w pkt 4 i 5 ust. 1 art. 102 ustawy o kierujących pojazdami.

Regulacja dotycząca wprowadzenia wyjątku od zasady zatrzymania prawa jazdy z uwagi na przekroczenie dopuszczalnej prędkości na terenie zabudowanym została wprowadzona na kanwie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 11 października 2016 r., sygn. akt K 24), którym Trybunał orzekł m.in., że art. 102 ust. 1 pkt 4 i ust. 1c ustawy. o kierujących pojazdami w związku z art. 135 ust. 1 pkt 1a lit. a ustawy - Prawo o ruchu drogowym w zakresie, w jakim nie przewiduje sytuacji usprawiedliwiających - ze względu na stan wyższej konieczności - kierowanie pojazdem z przekroczeniem dopuszczalnej prędkości o więcej niż 50 km/h na obszarze zabudowanym, jest niezgodny z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Mając na uwadze treść uzasadnienia Trybunału Konstytucyjnego wywieść można, że istoty stanu wyższej należy poszukiwać w treści art. 16 § 1 Kodeksu wykroczeń. Zgodnie z tym przepisem nie popełnia wykroczenia, kto działa w celu uchylecia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone nie przedstawia wartości oczywiście większej niż dobro ratowane.

Zatem zaistnienie stanu wyższej konieczności, w świetle cytowanego przepisu zachodzi wówczas, gdy pojawia się niebezpieczeństwo grożące dobru chronionemu prawem i dysponent tego dobra chciałby przeciwstawić się temu niebezpieczeństwu w ten sposób, że poświęca inne dobro dla ratowania dobra zagrożonego. Jest to szczególny przypadek kolizji dóbr, wartości, interesów. Ratowanie dobra zagrożonego niebezpieczeństwem jest możliwe przez poświęcenie innej wartości, innego dobra dla ochrony dobra zagrożonego. Ochrona wartości zagrożonej jest możliwa, gdy grożące niebezpieczeństwo ma charakter bezpośredni. Bezpośredniość niebezpieczeństwa oznacza jego aktualne, realne istnienie w danym czasie.

W przepisie o stanie wyższej konieczności posłużono się zasadą subsydiarności oraz zasadą proporcji dóbr. Zasada subsydiarności oznacza, że wolno w celu ratowania jednej wartości poświęcić inną wartość (dobro), jeżeli tego niebezpieczeństwa nie można uniknąć inaczej. Poświęcenie dobra jednego dla ratowania drugiego musi być w danych okolicznościach jedyną możliwą formą przeciwdziałania niebezpieczeństwu.

Wyrok WSA w Gdańsku z dnia 25 czerwca 2020 r., sygn. akt: III SA/Gd 103/20